

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

«БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Сестринська справа»

Навчальна дисципліна: «Медсестринство у внутрішній медицині»

**Методична розробка
самостійної позааудиторної роботи студентів
№ 4
на тему:
«Сироваткова хвороба.
Медсестринський процес.»**

**ПІДГОТУВАЛА: Ковбасюк О. В.,
спеціаліст першої категорії**

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні ЦК
сестринської справи та терапевтичних дисциплін
Протокол № ____ від ____ . ____ 20
Голова ЦК ____ Тетяна ЖУКАУСКАС

Т Е М А:

«СИРОВАТКОВА ХВОРОБА. МЕДСЕСТРИНСЬКИЙ ПРОЦЕС».

Кількість годин-1 год.

А К Т У А Л Ь Н І С Т Ь Т Е М И:

Алергія –це комплекс порушень, які виникають в організмі людини у відповідь на алергени. До алергійних захворювань у 15-20% випадків відноситься сироваткова хвороба, яка до 85% випадків розвивається після введення нативних антитоксичних сироваток і смертність від якої становить 1 випадок на 50 тис. уведень сироваток.Смерть настає від анафілактичного шоку. Після застосування гідролізованих сироваток частота сироваткової хвороби знижується до 10 %. Медична сестра в процесі своєї діяльності повинна своєчасно розпізнати ознаки захворювання і вміти надати долікарську допомогу та в подальшому реалізовувати медсестринський процес. Працюючи в тісному контакті з пацієнтом, вона задовольняє його потреби, вирішує дійсні і супутні проблеми, пов'язані із захворюванням, безпосередньо приймає участь у лікуванні, догляді й реабілітації пацієнтів.

Н А В Ч А Л Ь Н І Ц І Л І:

Студент повинен знати:

- поняття про сироваткову хворобу;
- її етіологічні чинники;
- медсестринський процес при сироватковій хворобі;
- проби для діагностування сироваткової хвороби;
- невідкладну допомогу в разі виникнення алергійної реакції;
- профілактику сироваткової хвороби .

Студент повинен уміти:

- виявляти дійсні проблеми пацієнта
- проводити медсестринське обстеження пацієнтів із сироватковою хворобою;
- проводити алергологічні тести;
- оцінювати стан пацієнтів на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- надавати невідкладну допомогу при виникненні данної патології;
- навчати пацієнтів та його оточення само- та взаємодогляду та запобіганню повторних нападів алергії;

В И Х О В Н А Ц І Л Ь

Виховувати у студентів клінічне мислення, почуття професійного обов'язку і відповідальності. Дбайливе і чуйне ставлення до пацієнта, вміти здійснювати деонтологічний підхід при догляді за пацієнтом. Виховувати цікавість до обраної професії

3. Матеріали до аудиторної самостійної роботи

3.1. Базові знання, вміння, навчання, необхідні для вивчення теми

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ

Дисципліна	Знати	Уміти
Анатомія, фізіологія	АФО імунної системи, її функції	
Фармакологія	Форми випуску, дози та шляхи введення препаратів: антигістамінних, глюкокортикостероїдів, бронхолітиків.	Застосовувати їх для лікування пацієнтів за листком лікарських призначень.
Основи сестринської справи	Додаткові методи обстеження органів імунної системи, особливості догляду за пацієнтами із алергійними захворюваннями.	-провести пробу на антигени; -здійснити догляд за пацієнтом; -виконати ін'єкції.
Медсестринство у внутрішній медицині	Схему опитування хворих. Правила проведення медсестринського обстеження. Етапи медсестринського процесу.	Зібрати та оцінити скарги та анамнез хворих. Провести мед сестринське обстеження і оцінити їх результати. Здійснити мед сестринський процес.

Зміст теми:

1. Визначення хвороби.
2. Етіологія та сприяючі чинники.
3. Класифікація .
4. Медсестринський процес при сироватковій хворобі.
5. Методи діагностики та участь медичної сестри в їх проведенні.
6. Принципи лікування та надання долікарської допомоги.
7. Профілактика цього захворювання.

8. Здійснення мотивованого догляду та опіки над пацієнтом.

ЗМІСТ ТЕМИ .

Сироваткова хвороба – алергійне захворювання, зумовлене введенням сироваток або препаратів на їх основі і характеризується запальним ушкодженням судин та сполучної тканини.

Етіологія – гетереологічні або гомологічні білкові препарати.

Провокуючі чинники:

85% випадків-нативні антитоксичні сироватки (протиправцева, протистафілококова, протидифтерійна) під час лікування цих хвороб.

10% випадків-гідролізовані сироватки (очищені шляхом ферментативного гідролізу).

Класифікація

За тяжкістю:

- легка
- середньої тяжкості
- тяжка

За фазою:

- загострення
- ремісія

За перебігом:

- гостра
- хронічна рецидивуюча
- хронічна

Медсестринський процес

І Етап

М/с обстеження

Скарги пацієнта:

-гарячка 39-40 С;

-біль та скутість у суглобах (колінні, ліктьові, променево-зап'ясткові, гомілковостопні)

-свербіж шкіри

При ураженні серцево-судинної системи:

-прискорене серцебиття -біль у ділянці серця

При ураженні травної системи:

-нудота -блювання -діарея

При ураженні сечової системи:

-ознаки гломерулонефриту

При ураженні нервої системи:

-ознаки невралгії -ознаки невриту -рідше менінгоенцефаліту

При ураженні дихальної системи: -ознаки емфіземи

При ураженні нервої системи:

Анамнестичні дані:

-вік будь-який, стать значення не має

-початок раптовий, поступовий

-обтяжена спадковість, діатез у дитинстві

-ускладнення від щеплень

-уведення сироваток

Об'єктивно:

- Т- 39-40 С;
- збільшення регіонарних лімфатичних вузлів
- припухлість суглобів (колінних, ліктьових, променево-зап'ясткових, гомілковостопневих)
- висипи на шкірі (еритематозні, папульозні, геморагічні)
- набряк обличчя

- гіперемія шкіри
- висипання навколо ін'єкцій

При ураженні серцево-судинної системи:

- тахікардія
- тони серця ослаблені
- АТ- знижений

При ураженні травної системи:

- спленомегалія
- гепатомегалія

При ураженні сечової системи:

- позитивний симптом Пастернацького

При ураженні нервої системи:

- ознаки невралгії
- ознаки невриту
- рідше менінгоенцефаліту

При ураженні дихальної системи: -ознаки емфіземи

II Етап

М/с діагностика

Усі симптоми перераховані в розділі «Скарги пацієнта»

III Етап

Планування м/с втручань

1. Підготовка пацієнта та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень
2. Підготовка пацієнта до інструментальних методів обстеження
3. Спостереження за пацієнтом та вирішення його дійсних проблем
4. Виконання призначень лікаря
5. Вирішення супутніх проблем та потреб пацієнта
6. Навчання пацієнта та його оточуючих само – та взаємодогляду

IV Етап

Реалізація плану м/с втручань

- 1.1. Підготовка пацієнта та взяття крові для ЗАК, БАК, ІДК, ВІЛ, RW.
- 2.1. Підготовка пацієнта та взяття сечі для ЗАС.
- 2.3. Підготовка пацієнта та взяття калу для загального аналізу.
- 2.4. Підготовка пацієнта до: ЕКГ; рентгенографії органів грудної клітки і ШКТ; ЕГДФС, ФБС, ФКС.
- 3.1 Створення комфортних умов. Усунення алергену.
- 3.2 Контроль за самопочуттям та об'єктивним станом пацієнта: Т°С, АТ, PS, ЧДР, зважування
- 3.3 Допомога в дотриманні особистої гігієни
- 3.4 Дієта № 15 .
- 3.5. Місцево: теплі ванни і обтирання 5% ментоловим спиртом, або розведеним столовим уксусом- для зменшення свербіжу.
- 3.6. .
- 3.7. Промивання шлунку і кишок.
4. Виконання призначень лікаря:
  - 4.1 Медикаменти: при легкій формі:
    - Антигістамінні 1-го покоління парентерально: тавегіл, супрастин на фіз. розчині(5-7дн.)
    - Антигістамінні 2-го покоління: лоратадин, кларетин
    - Антигістамінні 3-го покоління: еріус

Якщо це не дає ефекту- ГКС: преднізолон (у гострий період – 60-80 мг/добу; у період ремісії – 5-10 мг/добу), дексаметазон упродовж 2-3 днів.

Альтернативні препарати: препарати кальцію, аскорутину;

При ураженні суглобів: не стероїдні протизапальні- вольтарен, ібупрофен.

При ураженні серця і нервової системи: ГКС.

При тяжкій формі- лікування як при анафілактичному шоку.

Симптоматична терапія за показаннями.

5. Вирішення супутніх проблем та потреб пацієнта

6. Навчання пацієнта та його оточення само – та взаємодогляду:

V Етап

Оцінка результатів

м/с втручань та їх корекція

- поліпшення самопочуття та об'єктивного стану пацієнта
- в разі потреби – корекція м/с втручань

Профілактика

1. визначення чутливості до антигенів перед введенням сироватки;
2. введення сироватки за схемою Безредка;
3. поліпшення якості сироваток і людського у-глобуліну;
4. застосування сироваток за суворими показаннями;
5. перед введенням виворотки проводити попереднє тестування;
6. детально збирати алергологічний анамнез;
7. заборона самолікування, пропаганда необхідних знань серед населення;
8. не вживати кінське м'ясо, кумис, мати контакт з тваринами;
9. диспансерний облік у алерголога: 1-2 рази на рік.

КАРТА ООД
тема: «Сироваткова хвороба. Медсестринський процес.»
Кількість годин – 2 год.

№ п/п	Завдання	Знати	Уміти	Контрольні запитання	Література
1.	Визначення	Визначення захворювання	Формулювати визначення хвороби	Дати визначення	В.Стасюк ст.265
2.	Етіологія	Причини виникнення захворювання	Визначати чинники	Перерахувати причини виникнення	В.Стасюк ст.265 Швед ст..492
3.	Класифікація	Періоди захворювання	Застосовувати в подальшій діяльності	Занотувати	Інтернет
4.	Медсестринський процес	Основні етапи	Проводити медсестринський процес: - визначити проблеми пацієнта - збирати анамнез - здійснювати огляд пацієнта - оцінити його стан	Описати клінічну картину: - сироваткової хвороби	В.Стасюк ст.265-266
5.	Діагностика	Додаткові методи обстеження	Готувати хворих до проведення додаткових методів обстеження: - РАСТ - імунологічні данні - шкірні та провокаційні проби	Описати методику підготовки хворих до проведення додаткових методів обстеження	Стасюк ст. 266
6.	Профілактика	Методи профілактики: сироваткової хвороби	Уміти здійснювати заходи профілактики	Описати методи профілактики	Стасюк ст. 266 Швед ст..493

ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Внутрішні хвороби* / за ред. М.С. Расіна. — Полтава: Форпіка, 2002. — 468 с.
- Литвиненко В.І.* Сестринська справа. — К.: Знання, 2008. — 820 с.
- Медсестринство у внутрішній медицині: навч. посіб.* / М.Б. Шегедин, І.А. Шуляр, Л.М. Подносова, Л.П. Дацко, О.Т. Шавала. — К.: Медицина, 2009. — 176 с.
- Медсестринство у внутрішній медицині: підручник* / О.С. Стасишин, Н.Я. Іванів, Г.П. Ткачук та ін. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 536 с.
- Пропедевтика внутрішніх хвороб* / за ред. Ю.І. Децика. — К.: Здоров’я. 2000. — 546 с.
- Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими* / За заг. ред. д.м.н., проф. А.В. Єпішина. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
- Середюк Н.М., Вакалюк І.П.* Внутрішня медицина. Терапія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 668 с.
- Файник А.Ф., Бродик О.В.* Невідкладні стани в клініці внутрішніх захворювань. — Львів: Фенікс, 2002.
- Хворостінка В.М., Журавльова Л.В., Мойсеєнко Т.А.* Факультетська терапія. — Харків: Факт, 2000.